

[Gert Petersen]

uholdbar, som det svenske SIPRI-institut fastslår. Sandsynligheden for en kernekrig er bestandigt voksende.

Endelig er kaprustning udtryk for en ufatteligt irrational fordeling af ressourcerne. Midt i global armod bruger man ca. 2.400 mia kr. årligt på destruktive militære formål. Alle hidtidige forsøg på at bremse kaprustningens opadgående spiral er slået fejl. Det gælder forhandlingerne i Wien og Genève, og for den sags skyld synes også SALT-forhandlingerne mellem Sovjetunionen og USA at være ude i en krise, forhandlinger, som i øvrigt mere synes at dreje sig om at fastlægge et loft – og der skal åbenbart være højt til loftet – end egentlig om at nedruste.

Det er på denne dystre baggrund, vi ønsker en drøftelse af Danmarks indsats på nedrustningsområdet.

Minister Lise Østergaard:

Jeg er glad for den lejlighed, der her er blevet givet mig til at gøre rede for nedrustningsspørgsmålets internationale stilling og for regeringens holdning til de aktuelle nedrustningsproblemer. Jeg vil også tale om vore forberedelser til FN's ekstraordinære generalforsamling om nedrustning og om vore forhåbninger til dens resultater. Det er jo sådan, at nedrustningsspørgsmålet i alt for høj grad er blevet et anliggende for specialister. Derfor påskønner jeg meget forslaget om, at emnet sættes til debat her i tinget i dag, og jeg kunne meget ønske, at den debat, der føres her, måske også vil fremme en mere almindelig interesse i befolkningen for disse problemer.

Det vil være urealistisk at benægte, at den stigende interesse for nedrustningspolitikken har sin meget dystre baggrund i den fortsatte internationale oprustning. Med rod i den kolde krigs periode har der fundet et rustningskapløb sted imellem de to supermagter, og dette kapløb fortsætter stadig i uformindsket tempo, til trods for, og man må sige næsten uberørt af, de talrige nedrustningsbestræbelser, som er blevet udfoldet på den internationale scene siden 1960'ernes begyndelse. Der er derfor et meget stærkt behov for at nå frem til nye initiativer, der kan føre til mere omfattende aftaler.

Oprustningen må vi ikke alene vurdere kvantitativt, dvs. gennem angivelsen af den

mængde våben, som er til stede i bestemte områder. Men den må nødvendigvis også vurderes kvalitativt gennem en angivelse af våbnenes art. Der er det således, at rustningskapløbet mellem supermagterne domineres helt af atomvåbnene, men vi skal være opmærksomme på, at der også kaprustes på de konventionelle våbens område, og dette område tegner sig i virkeligheden for fire femtedele af samtlige militærudgifter i verden.

Det er ikke bare industrilandene, som deltager i dette våbenkapløb. Også u-landene er kommet med, og deres militærudgifter er endda steget kraftigere end industrilanden i de senere år. Dog er det sådan, at den øgede andel i rustningskapløbet især koncentrerer sig om landene i Det mellemsø Østen, og heri ser vi et tydeligt sprog om den nære sammenhæng imellem politisk spænding og oprustning.

Den internationale oprustning har i dag nået et uhyre omfang, og den samlede våbenmængde rummer så megen sprængkraft – hvis man vil udtrykke ødelæggelsesmuligheden på den måde – at det ikke er muligt at anskueliggøre dette gennem forståelige sammenligninger. Hvis vi ville prøve at omregne den eksisterende mængde atomvåben til almindeligt sprængstof, så vil der blive så meget som 15 t trotyl til hvert levende menneske på Jorden – hvis det så ellers siger nogen noget. Til sammenligning kan jeg nævne, at de allerstærkeste konventionelle bomber, som blev anvendt under anden verdenskrig, rummede hver omkring 10 t trotyl. Der blev altså 1,5 t pr. levende menneske.

Se, det vil jo sige, at teknisk set har vi allerede længe været i stand til at udslette hele menneskeheden. Hvad mening har det så at sige i dag, at det militære overforbrug har nået et omfang, hvor vi nu kan gøre det mange gange? Meningen findes ikke. Billedet er absurd.

Måske kan vi lidt bedre udtrykke rustningens omfang, hvis vi prøver at angive, hvilke økonomiske ressourcer den beslaglægger. Nu er det vanskeligt at finde klare tal om dette. De angivelser, jeg vil nævne her, kommer fra det svenske institut SIPRI, og de udtrykker det således, at på verdensplan beløber de militære udgifter sig til 6 mia kr. om dagen.

Sammenlignende kan man sige det sådan, at industrilanden militære forbrug beløber